

Leiding van God

Bijbelgedeelte: I Samuel 9: 1 – 20 & I Samuel 9: 26 – 10: 1

Nu is mijn blikveld echt heel erg beperkt en daarom dat mijn voorbeelden bijna altijd uit het voetbalwereldje komen, maar onlangs was er een voetballer die het nieuws haalde op een bijzondere manier. Deze voetballer was een niet al te bekende profvoetballer van 23 jaar van PEC Zwolle met een moeilijke achternaam en met de voornaam Kingsley. Deze Kingsley was opgevangen door een Italiaanse club en die wilde hem een contract geven voor 5 jaar en hij kon ruim 1,5 miljoen euro per jaar verdienen. Dus in 1 klap multimiljonair, zijn familie onderhouden en – dat lijkt me nog het meest gelukkig in zijn geval – Zwolle achter zich laten. Hij was in Italië, de dag van te voren een vorstelijk onthaal gehad. En op de ochtend van vertrek, hoefde Kingsley alleen nog maar te tekenen. Maar Kingsley bood zijn excuses aan en tekende niet. Waarom niet? Hij had de avond daarvoor gaan twijfelen, hij was vervolgens gaan bidden en de twijfel, de onrust was gebleven. En daarom zei hij 'nee'. Later in een interview: 'zes jaar geleden had ik blind getekend, sowieso. Het was goed geld. Misschien komt zo'n aanbieding nooit meer voorbij of breek ik over een paar weken mijn been. Dat weet je toch niet. Ik heb me laten leiden door God en heb daar vrede mee'.

Een mooi hedendaags verhaal van iemand die de leiding van God ervaart en daarnaar zijn keuzes maakt. In het geval van Kingsley een keuze tegen de stroom in. In de bijbel staan ook vele verhalen over de leiding van God en dat alleen al zegt ons dat de God van de bijbel zich blijkbaar inlaat met levens van mensen en daar in stuurt en bijstuurt. Een van die vele verhalen staat in I Samuel 9 – daar staan we bij stil omdat het kan helpen om zicht te krijgen op de leiding van God in ons eigen leven. Het is wel een heel verhaal... [Bijbellezing]

Een van de vragen die mij als dominee het vaakst wordt gesteld is de vraag naar de leiding van God. Dat zijn dan vragen als: hoe weet ik wat God wil? Besteed ik mijn leven wel zoals God dat wil? Moet ik misschien niet iets anders gaan doen? En dat betreffen dan vaak zaken zoals werk, opleiding, partnerkeuze, in welke plaats zich te vestigen, o.i.d.

Nu heb ik voor mezelf twee verklaringen voor deze vragen.

De eerste is als volgt. Waar men vroeger veel meer in collectieve culturen leefde en men vaak de weg van je voorgeslacht ging, lag het leven veel meer vast. Was er niet zo veel vrije keuze-ruimte. Negatief gezien waren er veel minder mogelijkheden, de positieve kant was dat het leven ook niet zo ingewikkeld was. Dat is veranderd. Keuzes en mogelijkheden zijn enorm toegenomen – zowel op het gebied van opleiding en werk, als partnerkeuze, levensstijl, etc. Niet alleen als je jong bent, maar ook op middelbare leeftijd en zelfs na je pensioen kun je gerust nog het nodige omgooien. Dat geeft enerzijds heel veel mogelijkheden, maar anderzijds maakt het leven ook ingewikkelder. Daar komt nog bij dat in onze cultuur onze eigen keuzes ook groot gewicht krijgen. Als je verkeerd kiest, tja, dat is toch je eigen schuld, dan had je maar slimmer moeten zijn. Het komt er dus op aan dat je goed kiest. En dat geeft de nodige druk. En vandaar dat er mensen meer dan ooit te rade gaan bij een coach, een psycholoog, een consultant o.i.d.

Het is dan begrijpelijk dat iemand, die open staat voor God, ook naar Boven kijkt. Voor leiding, voor een antwoord, voor een teken misschien wel. Zodat de goede beslissing gemaakt wordt.

De tweede reden dat die vraag naar de leiding van God leeft, heeft denk ik te maken wat wel de Maslow pyramide genoemd wordt. Als alle meer basale verlangens zijn vervuld – eten, kleding, huisvesting, etc. – dan komen we toe aan het verlangen naar een leven van betekenis, een zinvol leven, een leven dat er toe doet. Steeds meer mensen vinden dan dat inkomen, spullen, vakanties toch niet die vervulling geeft die ze zochten en hen laten zitten met gevoelens van zinloosheid. En dus – weer als iemand open staat voor God – dan is het te begrijpen dan te rade gaan bij God. Zou Hij misschien iets anders in petto hebben? Zou er misschien iets anders de bedoeling zijn? Iets dat meer voelt als je bestemming?

Hoe begrijpelijk het misschien ook is in het licht van onze tijd en cultuur – het wil niet zeggen dat het verkeerd is dat wij nu wat meer de leiding van God zoeken voor ons persoonlijk leven. De Bijbel zegt vaak genoeg dat we bij God terecht kunnen met onze vragen, moeiten of de dingen waar we zelf niet uitkomen. Als het gaat om dat zoeken naar de leiding van God, dan denk ik dat we twee uitersten moeten vermijden.

Het ene uiterste is dat je veel te veel bezig bent met Gods leiding in je leven. Dat je voor van alles en nog wat een signaal van God verwacht. Dat lijkt misschien vroom, maar ik denk dat het eerder onvolwassen is. Een 28-jarige die elke dag zijn moeder belt voor advies – dat is geen teken van een goede band met je moeder, maar dat is een teken dat je niet volwassen genoeg bent om keuzes te maken. Je hebt gezond verstand gekregen, je hebt je eigen verantwoordelijkheid, je hebt dingen geleerd, je kunt in de Bijbel lezen wat Gods richtlijnen en kaders zijn – dus je bent met heel veel dingen prima in staat om goede keuzes te maken. De leiding van God – die zit m denk ik vooral in grote zaken. En dan voor dingen die buiten de lijn van je eigen verwachting liggen. En dan is de leiding van God eerder iets dat je overkomt, dan dat je het altijd maar actief moet zoeken. Natuurlijk zijn er ook voorbeelden in de Bijbel dat die leiding gezocht werd, maar net als vaker in dit verhaal gaat het allemaal van God uit. In hoofdstuk 10 volgen er dan nog wat extra tekenen. En dat was niet omdat mensen er om vroegen, maar omdat God die wilde geven. En zo is het in veel Bijbelverhalen – die leiding van God zie je vooral als mensen echt op een ander spoor gezet moeten worden, als er echt iets moet veranderen, of als er echt iets nieuws moet komen. En dan komt het initiatief heel vaak niet eens van mensen uit, maar van God. Er is nog een probleem aan dit uiterste van altijd maar bezig zijn met Gods leiding en bevestiging zoeken. Dan verlies je iets uit het oog dat veel belangrijker is, namelijk dat je groeit in karakter. Dat blijkt uit de rest van het leven van Saul – hij wordt geleid door God, komt op de goede plek, hij begint ook goed, maar door eigen keuzes verknalt hij zijn roeping. Omdat het mis zat met zijn karakter. Waar jij en ik waarschijnlijk langer aan moeten werken en harder voor moeten bidden is niet zozeer waar we terecht zullen komen, maar ons karakter.

Maar het is denk ik ook goed om te waken voor het andere uiterste. Het andere uiterste is dat je veel en veel te weinig bezig bent met Gods leiding in je leven. Je verwacht eigenlijk alles van je eigen gezonde verstand en het gevolg is dat je God eigenlijk nergens meer bij betreft. Je bidt niet of God je de weg wil wijzen en ook niet of God je duidelijk wil maken als je verkeerd zit. Je leeft gewoon je leven, pakt je kansen en doet je ding. Dat kan zijn omdat je niet echt gelooft dat God zich zo op detailniveau met mensen bezighoudt, of dat hij niet geïnteresseerd genoeg is in jouw persoonlijke leven. Dat kan zijn omdat je zelf de regie wil houden over je leven. Het kan zijn dat je niet het geloof hebt van onze vriend Kingsley – dat je namelijk niet gelooft dat God beter weet dan jij wat goed is voor jou en anderen. Het kan zijn dat het je nooit geleerd is hoe je God kan betrekken bij je keuzes. Hoe dan ook, je houdt geen rekening met leiding van God. En dat is zonde – want dan kun je missen wat God voor je in petto heeft.

Twee uitersten dus – veel te veel bezig zijn met de leiding van God in je leven en er veel te weinig mee bezig zijn. Als we die uitersten vermijden, dan komen we ergens uit waarbij we gezond verstand waarderen, nuchter zijn, maar open voor Gods bijsturen, voor Gods richting voor je leven. Want God is de God van het overzicht.

Als we dit verhaal wat nauwkeuriger bekijken, dan kunnen we een aantal dingen ontdekken t.a.v. de leiding van God, in ieder geval 6 dingen. En je kan kiezen: gewoon luisteren of deze zes punten in het algemeen je iets leren. Maar het kan ook zijn dat je er iets concreets naast legt. Misschien is er wel iets in jouw leven waarin je leiding zoekt? Iets concreets dat in je leven speelt, een grote keuze waar je voor staat of waar je duidelijkheid hoopt te krijgen. Bv. over je relatie, over ander werk of een andere stap, een opleiding, waar te wonen, iets rondom je kinderen misschien, iets rondom je familie, iets rondom een bepaalde verantwoordelijkheid. Is er zoiets dat speelt? Dan zou je kunnen kijken of een aantal van deze 7 dingen wat licht op de keuze kunnen geven.

1. Als eerste valt op dat God op de achtergrond de dingen aan het regisseren is. Met als doel dat Saul bij Samuel komt, want dan kan Samuel Saul zalven tot eerste koning van Israel. Het is zo op de achtergrond dat heel lang Saul niets in de gaten heeft. Hij is dagenlang alleen maar bezig met die kwijtgeraakte dieren van zijn vader en de flinke financiële tegenvaller die daarmee dreigt. Nu is ons probleem waarschijnlijk niet dat we ezels kwijt zijn en die proberen tegen te komen. Ons probleem is dan nog eerder dat we veel te vaak ezels tegenkomen die we dan moeten proberen kwijt te raken... Maar we hebben sowieso zo onze problemen, gedoe, dingen die ons dagen tijd kosten, of misschien nog veel langer, zonder dat we weten waar dat goed voor is. Het is goed om te beseffen dat dan, zonder dat je het verwacht, op de achtergrond, God je op het spoor van iets of iemand brengen. De leiding van God komt voor Saul als een complete verrassing. Voor ons is dan de vraag of we open staan voor zulke verrassingen. Zodat we ze herkennen als God ze geeft.
2. Het tweede. Saul wordt geroepen om de nieuwe koning te worden. Dat komt voor Saul totaal out of the blue. Zijn eerste reactie is ook: 'ik ben lid van de kleinste stam van Israel en bovendien staat mijn familie ook niet in heel hoog aanzien'. Maar hoewel het 'out of the blue' komt, toch slaat het niet als een tang op een varken. Want als Saul in dit verhaal wordt geïntroduceerd, wordt gezegd wat het meest opvallend aan hem is, namelijk dat hij met kop en schouders boven de rest uit stak. Dit is blijkbaar letterlijk zo, Saul is een boom van een kerel. Maar in de bijbel wordt vaker bijzondere uiterlijke kenmerken opgevat als een teken van bijzondere kwaliteiten. Dus het lijkt erop dat dit verhaal wil zeggen: 'die Saul is geen gewone jongen en ook niet alleen maar een bovengemiddeld lang uitgevallen. Nee, die Saul steekt er met kop en schouders bovenuit. Hij heeft duidelijk meer kwaliteiten dan gemiddeld'. Dit zegt ons. Wat je kunt, hoe je in elkaar zit, wat voor kwaliteiten je hebt – God sluit daar nagenoeg altijd op aan. Hij laat je in ieder geval niet iets doen wat je niet kunt. God weet wie je bent, hij heeft je zelf gemaakt en hij sluit daar op aan.
3. Het derde. Advies uit onverwachte hoek. Op een gegeven moment geeft Saul de zoektocht op. Ze hebben waarschijnlijk een heel rondje gemaakt en nu zijn ze na een paar dagen weer in de buurt van thuis. Saul wil terug gaan, maar de knecht heeft dan het idee om een profeet in de arm te nemen. Want hij had op de een of andere manier gehoord dat de profeet net in die stad dichtbij op bezoek was. Dat advies van die knecht – dat is in dit verhaal een cruciale schakel. Uit onverwachte hoek kan er zomaar een goed advies komen. Misschien wel van iemand die onder je staat, jonger is, lager in functie of veel minder ervaren, maar die je

zomaar een goede kant op kan, dat die ons zomaar iets goeds, iets wijs zeggen kan. Ons zomaar iets kan zeggen als: waarom zou je het niet proberen? Waarom ga je er niet kijken? En dat kan je dan op een ander spoor zetten, iets waar je zelf niet aan gedacht had. God kennende spreekt hij vaak genoeg door mensen in onze ogen klein zijn. Zoals in dit verhaal de knecht. Zoals in bijv. een ander verhaal – een dienstmeisje, een kind nog, de grote generaal Naaman op het spoor naar genezing zet. De stem van God klinkt soms door mensen heen waar je het misschien niet van verwacht. Het is goed om daar bedacht op te zijn.

4. Het vierde. Advies uit een hoek waar je het wel van kunt verwachten. Saul en zijn knecht gaan dan naar die stad en daar lopen ze direct Samuel tegen het lijf. Ze kennen hem niet blijkt, want ze herkennen hem niet eens. Ze vragen eerst aan hem of hij weet of de profeet er is. Dan blijken ze Samuel zelf aangesproken te hebben. Beslissend voor het levensverhaal van Saul is dat hij deze man van God tegenkomt. Iemand met een boodschap van God, namelijk dat hij Saul de eerste koning van Israel zal worden. Er zijn ook vandaag mensen van God die je kunnen helpen de dingen in je leven te duiden. Dat kunnen mensen zijn die er voor aangesteld zijn, bv. in de kerk. In het geval van Noorderlicht bv. mensen van het pastoraal team, dat die je helpen je weg te vinden. Die met je kunnen praten, meedenken, meebidden. Maar er zijn natuurlijk ook andere 'mensen van God' aan wie je de vraag kunt voorleggen – in een 1-op-1-gesprek of ook in bv. een groepje, bv. je kring. Wie weet wat het je brengt.
5. Het vijfde. Het gaat via allerlei toevalligheden. Dat net die ezellen kwijt zijn. Dat net Saul erop uit wordt gestuurd om ze te zoeken. Dat net die knecht gehoord heeft dat Samuel in de buurt is. Dat ze net Samuel treffen als ze de stad in lopen. Het verhaal hangt van toevalligheden aan elkaar. En toch – dwars daar doorheen blijkt God bezig te zijn, de leiding te hebben. God werkt door toevalligheden. Daardoor is het soms ook lastig uit te leggen als je het gevoel hebt dat God je ergens toe leidt. Voor een ander zijn het 'maar toevalligheden', terwijl voor jou de dingen 'te toevallig' zijn. Of is het de optelsom van toevalligheden waardoor je het idee krijgt dat God je iets zeggen wil. Er gebeuren toevallige dingen. Maar als dingen al te toevallig worden, dan is God misschien bezig in je leven om je bij te sturen....
6. Het zesde uit dit verhaal. Niet alleen Saul werd in dit verhaal geleid door God, ook Samuel. Bij hem lijkt het veel directer te gaan. Hij hoort dingen van God. Hoe weten we niet precies, maar hij kan in ieder geval duidelijk onderscheiden wat Gods stem is en wat zijn eigen gedachten zijn. Bovennatuurlijk gaat het er hier aan toe. Ik weet niet bij wie en wanneer precies, maar ze zijn er wel – ook vandaag de dag nog – mensen die bovennatuurlijke ingevingen krijgen en dat kunnen vertalen naar anderen toe. Je kunt bovennatuurlijke ingevingen krijgen – die krijg je misschien wel vaker voor iemand anders (met wie je bv. aan het bidden bent), dan voor jezelf. Hoe dan ook – ook dit is een manier waarop je de leiding van God kunt ontdekken – doordat anderen iets ingegeven wordt. Al blijf je natuurlijk zelf verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze.
7. Als laatste nog dit. De roeping van Saul is het antwoord op het hulpgeroep van de Israëlieten. Zij zaten namelijk klem onder de druk van de Filistijnen. En God heeft het gehoord en trekt zich hun lot aan. God geeft de nieuwe koning, Saul dus, om de Israëlieten uit die benarde situatie te bevrijden. En dat zie je vaker in de bijbel: God roept vaak mensen omdat er een bepaalde nood is. Denk bijvoorbeeld aan Mozes, Gideon, Simson, etc. Ook dit kan een belangrijk criterium zijn om de leiding van God te bepalen. Om dan niet alleen te denken 'wat is goed voor mij?' of 'wat zou mooi zijn voor mij'. Maar meer door te vragen: 'op welke

nood kan ik het antwoord zijn?' of 'op wiens hulpgeroep mag ik het antwoord te zijn'. Grote kans namelijk dat God je leven bijstuurt omdat hij wil dat je voor iemand iets betekent of voor een bepaalde groep iets kan gaan betekenen.

Als we dit samenvatten, zijn er 6 dingen:

- De leiding van God overkomt je vaak – te midden van allerlei gedoe
- De leiding van God sluit vaak aan bij je startsituatie
- De leiding van God kan uit onverwachte hoek komen
- De leiding van God kan komen van mensen die er voor aangesteld zijn
- De leiding van God gaat vaak via schijnbare toevalligheden
- De leiding van God kan door bovennatuurlijke ingevingen gaan
- De leiding van God is vaak het antwoord op de nood/hulpgeroep van mensen

Ik weet niet waar jij nu zit. Hoe het zit met jou gemaakte keuzes. Hoe het zit met keuzes waar je nog voor staat. Hoe veel rust of juist onrust je hebt t.a.v. je huidige situatie. Maar hoe het ook zij. Weet dat God betrokken is op je leven. En je wil leiden, zodat je goed uitkomt. Je hoeft er niet obsessief naar te zoeken. Leef gewoon je leven en vraag God of je zijn leiding zult zien op de momenten dat het nodig is. Blijf niet stil staan, maar leef, probeer en ga. Sta daarbij open voor God, voor zijn verrassingen, zijn aanwijzingen. Komen ze niet – dan zit je waarschijnlijk op het goede spoor of vindt God dat je het zelf wel beslissen kunt. Komen die signalen of aanwijzingen wel – durf dan de stap te zetten die je gevraagd wordt.

En als je fouten maakt of hebt gemaakt? Als je niet geluisterd hebt naar de stem van God? Als je ontdekt dat je toch weer je eigen gang bent gegaan? Vergeet dan nooit, bij God is er altijd een nieuw begin. Ook Saul kreeg keer op keer de kans. Ook David, ook Jona, ook Petrus, ook Paulus, of noem al die bijbelse personen maar op. Want God wil ons niet afrekenen op onze fouten. Die fouten zijn Jezus Christus aangerekend. Jezus Christus – die Gods stem verstond, zich liet leiden, ook toen dat betekende dat het leidde naar het kruis, naar lijden en sterven. Hij vergoot zijn bloed, hij gaf zijn lichaam, hij ging stuk en stierf voortijdig aan een kruis. Zodat wij goed zouden uitkomen, namelijk bij God zouden uitkomen.

Amen.